

॥ १३ ॥ १४ ॥ १५ ॥ १६ ॥ एवमुक्तेत्यादिव्यासवाक्यं ॥ १७ ॥ प्रश्नानां क्रमेणोत्तराण्युक्ता उपसंहरति एवमेष इत्यादिना ॥ १८ ॥ १९ ॥ भक्त्यतिशयात्प्रश्नोत्तरमुक्तास्मृतं परमात्मानं स्तौति ततोऽश्वशिरसं दृष्ट्वा तं देवममि तौ जसं ॥ लोककर्ता प्रभुर्ब्रह्मा लोकानां हितकाम्यया ॥ १३ ॥ मूर्ध्ना प्रणम्य वरदं तस्थौ प्राञ्जलिरग्रतः ॥ सपरिष्वज्य देवेन वचनं श्रा वितस्तदा ॥ १४ ॥ भगवानुवाच लोककार्यगतीः सर्वास्त्वं चिंतय यथाविधि ॥ धाता त्वं सर्वभूतानां त्वं प्रभुर्जगतो गुरुः ॥ १५ ॥ त्वय्यावेशितभारो हं धृतिं प्रा प्स्याम्यथांजसा ॥ यदा च सुरकार्यं ते अविषत्यं भविष्यति ॥ १६ ॥ प्रादुर्भावं गमिष्यामि तदा त्मज्ञानदैशिकः ॥ एवमुक्त्वा हयशिरास्तत्रैवांतरधीयत ॥ १७ ॥ तेनानुशिष्टो ब्रह्मापि स्वलोकमचिराद्गतः ॥ एवमेष महाभाग पद्मनाभः सनातनः ॥ १८ ॥ यज्ञेष्वग्रहरः प्रोक्तो यज्ञधारी च नित्यदा ॥ निवृत्तिं चास्थितो धर्मगति मक्षय धर्मिणां ॥ प्रवृत्तिं धर्मान्विदधे कृत्वा लोकस्य चित्रतां ॥ १९ ॥ स आदिः समध्यः स चांतः प्रजानां स धाता स धेयं सकर्ता स कार्यं ॥ युगांते प्रसुप्तः सुसंक्षिप्य लोकान् युगादौ प्रबुद्धो जगत्पुंससर्ज ॥ १९ ॥ तस्मै नमध्वं देवाय निर्गुणाय महात्मने ॥ अजाय विश्वरूपाय धाम्ने सर्वदिबौकसां ॥ १ ॥ महाभूताधिपतये रुद्रा णां पतये तथा ॥ आदित्यपतये चैव वसूनां पतये तथा ॥ २ ॥ अश्विभ्यां पतये चैव मरुतां पतये तथा ॥ वेदयज्ञाधिपतये वेदांगपतयेऽपि च ॥ ३ ॥ समुद्रवासिने नित्यं हर ये मुंजकेशिने ॥ शांताय सर्वभूतानां मोक्षधर्मानुभाषिणे ॥ ४ ॥ तपसां तेजसां चैव पतये यशसामपि ॥ वचसां पतये नित्यं सरितां पतये तथा ॥ ५ ॥ कपर्दिने वरा हाय एकशृंगाय धीमते ॥ विवस्वतेश्वशिरसे चतुर्मूर्तिधृते सदा ॥ ६ ॥ गुह्याय ज्ञानदृश्याय अक्षराय क्षराय च ॥ एष देवः संचरति सर्वत्र गतिरव्ययः ॥ ७ ॥ एष चै तत्परं ब्रह्म ज्ञेयो विज्ञानचक्षुषा ॥ एवमेतत्पुरादृष्टं मया वै ज्ञानचक्षुषा ॥ ८ ॥ कथितं तच्च वै सर्वं मया पृष्टेन तत्त्वतः ॥ क्रियतां मद्बचः शिष्याः सेव्यतां हरिरीश्वरः ॥ गीयतां वेदशब्दैश्च पूज्यतां च यथाविधि ॥ ९ ॥ वैशंपायन उवाच इत्युक्तास्तु वयं तेन वेदव्यासेन धीमता ॥ सर्वे शिष्याः सुतश्चास्य शुकः परमधर्मवित् ॥ १० ॥ स चास्माकमुपाध्यायः सहास्माभिर्विंशोपते ॥ चतुर्वेदोद्गताभिस्तृग्भिः समभितुष्टुवे ॥ ११ ॥ एतत्ते सर्वमाख्यातं यन्मां त्वं परिपृच्छसि ॥ एवं मेऽक थयद्राजन्पुराद्वैपायनो गुरुः ॥ १२ ॥ यश्चेदं शृणुयान्नित्यं यश्चैनं परिकीर्तयेत् ॥ नमो भगवते कृत्वा समाहितमतिर्नरः ॥ १३ ॥ भवत्यरोगो मतिमान्व्यलरूपस मन्वितः ॥ आतुरो मुच्यते रोगाद्बुद्धो मुच्येत बंधनात् ॥ १४ ॥

स आदिरिति धाता दधाति धारयति पोषयति बाधेयं धारणीयं पोषणीयं च ॥ १०० ॥ नाम्नां निर्वचनं तु स्वयमेव करिष्यतीति न व्याख्यायते ॥ १॥ २॥ ३॥ ४॥ ५॥ ६॥ ७॥ ८॥ ९॥ १०॥ ११॥ १२॥ १३॥ १४॥